

Quan la música escolta el paisatge

La suite *Cerdanya* de Déodat de Séverac, interpretada per Laia Martín, com a punt de trobada entre territori, memòria i música.

Text i fotos > **BERTA OLIVAS**, fotògrafa

Laia Martín és una pianista de renom internacional nascuda a la Cerdanya. Ella va contactar amb mi perquè les meves imatges il·lustressin la portada i el llibret del seu darrer disc, dedicat a la suite *Cerdanya* de Déodat de Séverac. La Laia tenia les idees molt clares i un estudi exhaustiu del compositor i d'aquesta obra. Per mitjà d'aquest i d'altres compositors de l'època, va descobrir una Cerdanya desconeguda. Una Cerdanya on la sardana i la cobla eren formes vives de relació entre mú-

sica i territori. Per la meua banda, tornar a paraules que sempre havia tingut interioritzades, com *cobla* i *sardana*, però a les quals mai no havia posat una atenció conscient, em va fer preguntar què contenien realment.

La Cerdanya, una vall àmplia i assolellada gràcies a la seva ubicació i a les seves muntanyes velles i arrodonides, ha estat un lloc de pas i, al mateix temps, de trobada. Tot i la divisió administrativa, el territori va conservar la seva manera de viure. Però els seus habitants, vinculats a la terra i a la fei-

na agrícola i ramadera, van començar a veure l'arribada dels primers estiuejants. La Cerdanya de final del segle XIX i inici del XX va esdevenir un lloc d'estiueig per a les famílies adinerades de l'època. La puresa de l'aire, així com dels paisatges, ofería un espai de calma i concentració, també perfecte per a la creació. El paisatge va començar a ser mirat d'una altra manera: no només com un espai de subsistència i fronterer, sinó també com un lloc de descans i gaudi de l'aire pur. Aquesta recerca em va dur a imaginar un temps

>> Laia Martín contemplant l'horitzó.

>> *Un camp de blat amb muntanyes nevades al fons.*

que encara sembla present en el paisatge. Les meves fotografies no volen descriure'l d'una manera literal, sinó que cerquen suggerir-ne l'atmosfera.

El símbol d'un esperit col·lectiu

En aquest context, la cobla, formació musical típica catalana, va esdevenir el símbol d'un esperit col·lectiu, i la sardana, ballada en cercle i sense cap mena de jerarquia ni requisit social, en va ser la materialització. A la Cerdanya, els aplecs i les festes majors van crear un vincle entre societat, música i paisatge. Va ser aleshores que artistes com Déodat de Séverac es van inspirar en el territori i van crear obres que buscaven evocar l'esperit dels seus paisatges i la seva cultura, com la suite *Cerdanya*, entre d'altres.

Les notes musicals recopilades per la Laia ens duen a diferents racons de la Cerdanya catalana i francesa mitjançant sardanes i vals que ens resulten curiosament familiars. Visitarem el santuari de Santa Maria de Font-romeu, conegut popularment com a ermitatge de Font-romeu, així com el poble francès que l'acull; la talla del Sant Crist de Llivia, datada del segle XIX i situada a l'església de la Mare de Déu

Les notes musicals recopilades per la Laia ens duen a diferents racons de la Cerdanya catalana i francesa mitjançant sardanes i vals que ens resulten curiosament familiars

>> *Un braç entre el blat.*

>> *La bellesa de les flors.*

dels Àngels de Llivia, i Puigcerdà, on passejarem per l'església de Sant Jaume de Rigolisa i el conegut llac de Puigcerdà. Uns paisatges que van viure aquesta onada d'artistes i d'explosió

creativa que va posar la Cerdanya en el cap dels catalans de l'època i de la qual encara avui podem veure les petjades en totes les *villes* que envolten el llac de Puigcerdà.

>> *Un paisatge típic de la Cerdanya.*

Diàleg entre passat i present

És des d'aquesta intersecció entre música, muntanya i memòria que pren forma la investigació de Laia Martín. El seu treball no busca reproduir aquell passat, sinó escoltar-lo, i és gràcies al piano que la sardana es transforma en paisatge sonor i el territori esdevé música. Escoltant les peces del seu disc, m'envaeix un sentiment de familiaritat: un record llunyà que reactiva la memòria i em mostra un espai viu, en el qual el passat i el present dialoguen en cada nota.

Interessada per la interpretació, la recerca, la gestió i la pedagogia, Laia Martín combina la professió musical amb concerts arreu del món i la seva faceta com a docent.

Per a més informació:

[<www.laiamartinpiano.com>](http://www.laiamartinpiano.com)